

Yunanistan Güney Ege (Kiklad ve Oniki Ada) Bölgesi'nin Nüfus Özellikleri

Population Characteristics of the Southern Aegean (Cyclades and Dodecanese) Region of Greece

Reyhan Rafet Can¹

Öz

Yunanca Arcipelago (Anadeniz) olarak isimlendirilen ve yarı kapalı deniz özelliğine sahip olan Ege Denizi'ndeki yaklaşık 1800 ada Anadolu ve Yunanistan anakarası önünde bulunan deniz bölgelerinde çeşitli gruplar oluşturmaktadır. Geniş bir deniz alanına dağılmış olan ve Yunanca dağınık anlamına gelen Sporadlar ile çember anlamında kullanılan Kyklos/Kiklad adaları uzun yıllar Osmanlı Devleti'nin hâkimiyetinde kaldıktan sonra İtalya tarafından işgal edilmiş ve 1947 yılından sonra Paris Anlaşması sonucu Yunanistan devletine geçmiştir. Adaların Türk hâkimiyetinden çıkması sonucu İtalya ve Yunanistan yönetimleri adalarda uyumlaştırma siyasetine gitmişlerdir. Bu siyasetin sonucu olarak adalardaki Türk nüfusu giderek azalmış, dil, din, eğitim ve nüfus konularında daha önce tanınan haklar Türklerin elinden alınmıştır. Günümüzde Türkiye ve Yunanistan arasında Ege Adaları Türk-Yunan ilişkileri açısından daima bir sorun kaynağıdır. Bu çalışmada 1971-2011 yılları arasında Kiklad ve Oniki Ada'da meydana gelen nüfus değişiklikleri incelenmiştir. Emile Y. Kolodny'nin anıtsal çalışması olan *La population des îles de la Grèce: essai de géographie insulaire en Méditerranée orientale*, 'in yayınlanmasından kırk yedi yıl sonra adalar ile ilgili yapılan çalışmalar da dikkate alınarak nüfusun doğal hareketleri, yaş dağılımı ve değişimi gibi niteliksel özellikler ile değişkenleri açıklanmıştır. Çalışma sonucunda Kiklad ve Oniki Ada'nın son yıllarda hızlı bir nüfus artışı ile karşı karşıya kaldıkları, ancak adadan adaya orantısız nüfus artışının aynı olmadığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Güney Ege Bölgesi, Oniki Ada, Kikladlar, Nüfus özellikleri.

Abstract

Approximately 1800 islands in the Aegean Sea, which are named as Arcipelago in Greek (Anatolia) and have semi-closed sea characteristics, form various groups in the sea regions in front of Anatolia and the mainland of Greece. The Kyklos / Cyclades Islands, which are scattered over a wide sea area and used to mean the Greek scattered and circle, were occupied by Italy after being under the domination of the Ottoman Empire for many years and passed to the Greek state after 1947. As a result of the islands coming out of Turkish domination, the Italian and Greek governments adopted a policy of harmonization in the islands. As a result of this policy, the Turkish population on the islands has gradually decreased, and the rights previously recognized in the fields of language, religion, education and population were taken away from the Turks. Today Turkey and the Aegean islands of Greece Greek-Turkish relations is always a problem in terms of resources. In this study, population changes in Cyclades and Dodecanese Islands between 1971-2011 were examined. Forty-seven years after the publication of Emile Y. properties and variables are explained. As a result of the study, it was concluded that the Cyclades and the Dodecanese Islands have faced a rapid population increase in recent years, but the disproportionate population growth from island to island is not the same.

Keywords: Southern Aegean Region, Twelve Islands, Cyclades, Population characteristics.

Araştırma Makalesi [Research Paper]

Submitted: 14 / 02 / 2021

Accepted: 19 / 05 / 2021

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Kadirli Sosyal ve Beşerî Bilimler Fakültesi, Coğrafya Bölümü, canreyhanrafet@gmail.com, ORCID: 0000-0003-2280-9268.

Giriş

Fransız coğrafyacı Emile Y. Kolodny 1974'te Yunan adaları üzerine yazdığı ünlü eseri *La population des îles de la Grèce: essai de géographie insulaire en Méditerranée orientale* çalışmasının üzerinden neredeyse 46 yıl geçmiştir (Gavalas ve Pavlogeorgatos, 2016: 53). Adalar üzerine yapılmış ilk çalışmalardan birisi olan bu eser demografik ve coğrafi verilerin yanı sıra, adalar yerleşimleri hakkında bilgi veren üç ciltlik bir yapıttır. Yazar yaptığı ada etütlerinde adalıkların yaşamını basit, arkaik ve huzurlu olarak tasnif ederken aynı zamanda adalıklar misafirperver olarak tanımlamıştır (Kolodny, 1974: 13). Kolodny'nin etüdünden sonra gerek Yunanistan'da gerekse farklı ülkelerden Kiklad ve Oniki Ada üzerine çeşitli çalışmalar yapılmıştır (Karanpela, Kizos, Spilanis, 2014; Baldacchino, 2007; Siampos 1983; Kenna 1976; Spilanis, Kizos, Petsioti, 2012; Vernicos, 1990; Maroudas, Kyriakaki, 2001). Çalışmanın temelini oluşturan Kiklad ve Oniki Ada'nın demografik özellikleri hakkında bilgi vermeden önce kısaca ada hakkında bilgi vermek çalışmanın bütünselliği açısından önem taşır. La Haye Kodifikasyon Konferansında (1930) ada tanımı şu şekilde yapılmıştır; Bir ada, suların en yüksek olduğu zaman sürekli olarak açıkta kalan, etrafı sularla çevrili bir kara parçasıdır (S.D.N, 1930:254). Bu tanımın yapılmasından 28 yıl sonra Birleşmiş Milletler'in 1958 Cenevre Kararları ve Bitişik Bölge Sözleşmesinin 10. maddesinde kabul ettiği ve uluslararası hukukta kullanılan ada tanımı 1930 yılındaki tanım da dikkate alınarak birkaç düzeltme ile şu şekilde yeniden tanımlanmıştır; Suların en yüksek olduğu zaman açıkta kalan, etrafı sularla çevrili bir doğal kara parçasıdır (Pazarıcı, 1989: 256).

Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesinin (1982 tarihli) 121/1 maddesinde de adaların tanımı 1958 yılında kabul edilen kavram ile aynı olarak kabul edilmiştir. Günümüzde uygulanan kıstaslara göre bir adanın temel unsurları: kara parçası olmalı, sularla çevrili olması, doğal olarak oluşmuş şartı aranır (Bayıllıoğlu, 2019: 188). EUROSTAT tarafından 1994 yılında yayımlanan *The Portrait of the Portrait* (Eurostat, 1994) adlı çalışmada, Avrupa Birliği'nin, Avrupa ada bölgelerine siyasi ve ekonomik destek olabilmeleri için bir adanın en az bir kilometre karelik bir alana sahip olması (Eurisler, 2002), alan (ada) ile anakara arasındaki minimum mesafenin bir kilometrekare olması, en az 50 kişinin yaşaması, anakara ile ada arasında sabit bir yapının (köprü, tünel, set) olmaması gerektiği belirtilmiştir (Gavalas, 2019: 1). Ayrıca Avrupa Birliği 1999 Amsterdam Antlaşmasının 158. maddesi uyarınca Avrupa sınırları içinde kalan adaların su ve elektrik sıkıntısı, ekosistem ve işsizlik sorunlarının çözümü için çeşitli girişimler yürütmektedir (www.europeanislands.net). Daha önce açıkladığımız özellikleri de dikkate alarak ada; üzerinde küçük veya büyük bir kaya parçası olarak sınıflandırılırken, aynı zamanda coğrafi konumu da büyük önem taşır (Gavalas, 2019: 1).

Kuzey-güney doğrultusunda 660 km. uzunluğa sahip olan Ege Denizi, hiçbir yerde genişliği 400 km. yi geçmeyen dörtgen şeklinde coğrafi bir alandır (Mansel, 1995: 1). Başka bir ifade ile Ege Denizi günümüzde iki ülkenin (Türkiye ve Yunanistan) kıyıdaş olduğu, coğrafi, siyasi ve tarihi bakımdan üzerinde durulması gereken kendine özgü bir denizdir (Tuncel, Bostan, 1998: 27). Ege Denizi'ndeki formasyonların ada, adacık ve kayalık olarak toplam sayısının 10000 civarında olduğunu, adalardan sadece yaklaşık olarak 800-1000 adedinin isminin belli olduğu ifade edilmektedir (Mansel, 1995: 1). Adaların tam sayısının belirlenmesi ise oldukça zordur (Alexopoulos, 2017: 9). Bu adalardan yüzölçümü 100 km²'den büyük olanlar 24 adet olup, daha küçük olanlarla birlikte toplam yüzölçümleri yaklaşık 23000 km²'dir (Mengeş, 2017. 281). Ege Denizi'nde bulunan yaklaşık 1800 ada içinde 100 kadarı yaşanılabilir durumdayken, büyük çoğunluğu kayalıklardan ibaret olduğu için insan yaşamına uygun değildir (Kurumahmut, 1998: 4). İlk bakışta gelişi güzel serpiştirilmiş gibi görünse de aslında adalar Anadolu ve Yunan ana karası önünde çeşitli gruplar oluşturmaktadır. Bu adalar iki ana gruba ayrılmaktadırlar: Kiklatlar ve Sporadlar. Eğriboz Adası'nın güney ucundan itibaren, Paros Adası'nı merkez alırsak, bu adayı çevreleyen adalar grubu, Yunanca çember anlamına gelen Kyklos sözcüğünden türetilen '*Kikla*' olarak adlandırılmıştır. Bu grup dışında kalan adalar ise yine Yunanca "dağınık" anlamına gelen '*Spora*' olarak adlandırılmıştır. Bu grubun, kuzeydeki Taşoz'dan güneyde Rodos'a kadar uzanan tüm adaları kapsadığı göz önüne alınırsa, bunlar gerçekten de oldukça dağınık bir görünüm sergilemektedirler (Kutbay, 2005: 25-26). Osmanlı Devleti zamanında merkezi Gelibolu'da bulunan Cazair-i Bahr-i Sefid eyaletinin sancakları Gelibolu, Eğriboz, Karlieli, İnebahtı, Rodos ve Midilli şeklindeyken, 16. yüzyıl sonlarına doğru Sakız ve Cezair (On İki Ada) sancakları da bu eyalete dâhil edilmiştir (Ünal, 2002: 252-254). Ancak işgalden sonra Yunanca Dodekanisos adından çevrilerek bu adalar Oniki Ada olarak adlandırılmaya başlamıştır (Tağmat, 2018: 139).

Ege Denizi adaları kuzeyden-güneye yedi gruba ayrılmıştır:

- ❖ **Kuzeydoğu Ege Adaları:** Agios Efstratios (Bozibaba), Tasos (Taşoz), Ikaria, Lesbos (Midilli), Limnos (Limni), Inousses (Koyun), Samos (Sisam), Semadirek, Chios (Sakız), Psara (İpsara).
- ❖ **Sporades (Sporadlar):** Alonissos (Kırlangıç), Skiathos (İskados), Skopelos (İskapolos), Skyros (İskiri).
- ❖ **Evia (Eğriboz):** (Skiros adasını da içeren) Evia vilayetinin doğusunda Viotia, batısında Pagasitiko ve kuzeyinde Maliako Körfezi, kuzeybatısında ise Ege Denizi'ne bulunmaktadır.

- ❖ **Argosaronik (Saronlar):** Angistri Adaları, Aegina (Egene), Methana, Poros (Domala), Salamis (Kulur), Spetses (Suluca), Hydra (Çamlı).

Harita 1. Kiklad ve Oniki Ada Haritası

- ❖ **Kikladlar (Tavşan Adaları):** Amorgos, Anafi (Anafiye), Andros, Antiparos (Antibara), Delos, Ios (Aniye), Kea (Mürted), Kimolos (Gümüş), Kythnos (Termiye), Keros (Karo), Milos (Değirmenlik), Mykonos (Mökene), Naxos (Nakşa), Paros (Bara), Santorini, Serifos (Koyunluca), Sikinos (Sikinos), Sifnos (Yavuzca), Syros (Siros), Gyaros (Papazlık), Tinos olmak üzere 56 adadan oluşan bir gruptur. Folegandros'un (Bolukendire) yanı sıra Donousa (Hacılar), Irakleia (Örenli), Koufonisia (Yassıca) ve Schinoussa'yı (Eskino) içine alan adalar Minör Kikladlar olarak isimlendirilir.
- ❖ **Oniki Ada (Güney Sporades-Menteşe Adaları):** Astipala (İstanbulya), Kalimnos (Kelemez), Karpatos (Kerpe), Kos (İstanköy), Kasos (Çoban Adası), Kastellorizo (Meis), Lipsi (İlipsi), Farmanokisi (Bulamac), Agotgonisi (Eşek Adası), Arki (Nergisçik), Saria (Küçük Kerpe), Leros (İleryoz), Nissiros (İncirli), Patmos (Batnoz), Rodos, Simi (Sömbeki), Tilos (İlkil) Halki (Chalki) Herke.
- ❖ **Girit:** Girit dört bölgeye ayrılmıştır. Batıdan doğuya: Hanya, Resmo, Kandiye ve Lasithi.

Bu adaların dışında;

İyon Denizi'ndeki İyonya Adaları; Zakynthos, Ithaca, Korfu, Kefallonia, Lefkada, Paxi ve Kythira, güney Mora'nın (Laconia) karşısında yer almaktadır. İyon Denizi'nin en büyüğü olan bu adalar, ünlü Eptanissa'yı (yedi ada anlamına gelir; Yunanca

epta yedi anlamına gelir) oluşturur. Antipaxi, Ereikoussa, Kalamos, Kastos, Mathraki, Meganissi, Othoni, Skorpios, Strofades İyon Denizi'nin daha küçük adalarıdır (Visit Greece-Greek Islands).

Yunanistan'da adalar kara alanının %19'unu kaplarken toplam 2000 ada ile küçük adaların çoğu bu sınıflandırma kapsamı dışındadır (<http://islands.unep.ch>). Yunan istatistik sistemi ülkenin idari bölünmesine dayalı olarak tasarlandığından, adaların idari gerçekliğine ilişkin verilerin mevcudiyeti sınırlıdır. Adaların nüfus gelişimi ve hareketleri ile ilgili yapılan çalışmalarda belirlenen veriler o ada seviyesinde olup her bir ada izole olması nedeniyle bağımsız bir birim olarak işlev görür. Nüfus verilerinin kullanılabilirliği ve karşılaştırılabilirliğindeki sorunların başında 20 yılda yönetim yasasında yapılan değişikliklerdir. Bu değişikliklerin sonucu olarak eski küçük belediyelerin daha büyük belediyeler ile birleştirilmesinin yolu açılmıştır. Bu birleşme ile nüfus istatistikleri sağlıklı şekilde eski ve kapanan belediyelerden yeni belediyelere aktarılmış ve çeşitli sorunlar ortaya çıkmıştır.

Kiklad ve Oniki Ada'nın başlıca özelliklerini kısaca söyle özetleyebiliriz:

- Güney Ege Bölgesi, Attika (Makronisos) kıyılarından Türkiye'nin güney kıyılarına kadar büyük bir deniz kuşağında uzanır. Bölge, Kallikratis reformuna göre (3852/2010 sayılı Kanun), Güney Ege Bölgesi 34 belediyeden oluşan 13 bölgesel birime ayrılmıştır. Kikladlar 9 bölgesel birim ve 19 belediyeden oluşurken, Oniki Ada 4 bölgesel birim ve 15 belediyeden oluşmaktadır. Güney Ege Bölgesi, Syroz adasındaki Ermoupolis merkezli, Yunanistan ve Avrupa Birliği'nin güneydoğu ucunda yer almaktadır. Toplam 79332 km²'lik bir alanı kaplayan 55 yerleşik ada, 24 ıssız ve 178 kayalık adadan oluşan bu takımda, ülkenin toplam kara alanının %60,12'sine karşılık gelmektedir.
- Bölgenin idari bölümü, Oniki Ada ve Kiklad valiliklerinin ada komplekslerini içerir. Başkenti Rodos olan Oniki Ada, Ege'nin güneydoğu ucunda yer alır ve Güneydoğu Avrupa'nın en uzak sınırınıdır. Coğrafi konumu nedeniyle bölge, Avrupa, Asya ve Afrika arasındaki deniz yollarının kavşak noktasındadır. Toplam 2714 km²'lik bir alana sahip olan, 27 yerleşim ve birçok ıssız adası olan bir takımdadır. Rodos, İstanköy ve Karpathos bölgedeki en büyük adalardır ve idari bölgenin toplam alanının %77'sini kaplar. Başkenti Siroz'un Ermoupolis'i olan Kikladlar Vilayeti, 2572 km²'lik bir alana sahiptir. Kikladlar 24 yerleşim adası ve düzinelerce ıssız adadan oluşan bir konumdadır. Naxos ve Andros, eyaletin en büyük adalarıdır.
- Bölge adalarının çoğunluğu dağlık ve çorak topraklarla karakterize edilirken, çok azı ormanlık alanlara sahiptir. Oniki Ada eyaletinin en yüksek dağı Karpathos'un Kali Limni veya Lastos (1220 m.) ile Rodos'daki Atavyros'dur (1216 m.). Kiklad Bölgesi için Naxos'un Drios (1004 m.), Petalo (994 m.) Andros-Krikelos (821 m.) ve Amorgos en yüksek noktalarıdır (Konsolas, 2012: 7-13).
- Güney Ege Bölgesi, toplam 5055 km²'lik kıyı şeridinde ve toplam 3281 km²'lik kıyı uzunluğuna sahiptir. Oniki Ada Bölgesi'nde Rodos, ilin %55'ini ve kıyı şeridinin %19,3'ünü toplayan en büyük kıyı alanına sahiptir. Güney Ege Bölgesi'nin en büyük sulak alanları şunlardır: Kiklad Adaları'ndaki en büyük sulak alan olan 1000 dönümlük bir alana sahip Naxos Salinesi. On İki Ada'daki en büyük sulak alan olan 1000 dönümlük Alikı Tigakiou Kos bölgesi ile 1200 dönümlük bir alana sahip Rodos'taki Katavia bataklığıdır.
- Adalarda Akdeniz iklimi (kışlar ılık ve yağışlı, yazlar sıcak ve kurak) hâkimdir. Adalarda ılık ve yağışlı kış dönemi Ekim ortasından başlar Mart sonuna kadar devam ederken, sıcak ve kurak yaz mevsimi Nisan-Ekim ayları arasındadır. Kış rüzgârları Kiklad Adaları'nda 8-9 bofora kadar çıkarken, rüzgârlı dönem Ekim ayının sonunda başlayarak Mayıs'a kadar devam eder. Kiklad Adaları'nda yağış miktarı 300 mm.den daha az iken yükseltisi fazla olan Lemnos ve Samos adalarında yıllık yağış miktarı daha fazlayken, Samos adasının yıllık yağış miktarı 1200 mm'nin üzerindedir (Spilanis ve Kizos, 2015: 19). Ortalama sıcaklıkları 11 °C ile 28 °C arasında değişirken, rüzgârlar çoğunlukla kuzeyden eser. En soğuk ay olan Ocak'ta sıcaklık 10-12 °C adasında değişirken, en sıcak ay olan Temmuz ve Ağustos aylarında sıcaklıklar 24,5-26,5 °C arasında değişir. Don olaylı gün sayısının nadir görüldüğü adalarda mutlak maksimum sıcaklıklar nadiren 40 °C'ye ulaşır.
- Adalarda Akdeniz iklim koşullarına uyarlanmış bitki türleri hâkimdir. Yaprak dökmeyen ağaçlar ve çalıların birbirine çok yakın alanlarda görüldüğü adalarda baskın bitki türleri meşe (*Quercus coccifera*), zeytin (*Olea europaea*), keçiboynuzu (*Ceratonia siliqua*), zakkum (*Nerium oleander*), mersin (*Myrtus communis*), defne (*Laurus nobilis*) dir. Yaprak dökmeyen ve dayanıklı ağaçlar genellikle 1 metre yüksekliğe kadar çeşitli topraklarda ve düşük irtifalarda yaygındır. Özellikle kekik (*Timus*), adaçayı (*Salvia triloba*) ve funda (*Erica manipuliflora*) buna örnek verilebilir. Garig (*Prygana*) tüm adalarda maki bitki örtüsü topluluğuna yakın yerlerde görülür. Çam ormanları (*Pinus sp.*) hemen hemen tüm adalarda görülür. Adaların toplam alanının %52,1'inde maki bitki örtüsü hâkimdir (Spilanis ve Kizos, 2015: 18-21).
- Bölge faunasının karakteristik özelliği biyolojik çeşitliliğin büyük ve nadir olması ile ilişkilendirilir. Yunan faunasının 115 memeli türünden en nadir olanlarından bazıları Ege bölgesinde görülür. Rodezya geyiği olarak da bilinen

Platon, Rodos ormanlarında yaşayan birkaç hayvanı sayar. Dağ keçisi olan Antimilos sadece Antimilos'da bulunur. Güney Ege'de yaşayan diğer nadir kara memelileri türleri de Rodos porsuğudur.

- 2011 nüfus sayımına göre Kiklad adalarının nüfusu 117840, Oniki Adanın nüfusu ise 190770'tir. Kiklad Adalarında nüfusunun %86'sı 8 adada yoğunlaşmıştır (Syros, Naxos, Thira, Paros, Andros, Mykonos, Tinos ve Milos) (Gkanti, 2018: 15-15).
- Tarım, hayvancılık ve balıkçılık Güney Ege Bölgesi için geleneksel ekonomik faaliyet sektörleridir. Ada bölgesinde arazinin %72,5'i dağlık ve yarı dağlıktır (tüm ülkede karşılık gelen yüzde 61,3'tür). Adaların %16,7'sinde tarım faaliyetleri (ülkede karşılık gelen yüzde %29,9), %51,6'sında ise hayvancılık yapılmaktadır. Ormanlık alanlar, toplam alanın %13,2'sini kaplamaktadır ve bunun sadece 1,7'si Kiklad'larda bulunmaktadır.
- Güney Ege Bölgesi'nde tarımsal ve ekilebilir alanlar küçük bir yüzdeyi oluşturmaktadır. Meraların genellikle sınırlı otlatma kapasitesine sahip olduğu kabul edilir. Toplam tarım alanlarının %46,8'i alçak arazilerde bulunmaktadır. Oniki Ada'da bu oran %57,5, Kiklad Adaları'nda ise %36,8'dir. Dağlık belediyeler ve topluluklarda ekili alanların %13,7'si (Oniki Ada %11,7 ve Kikladlar %15,5) bulunmaktadır. Büyük adaların (Rodos, İstanköy, Naxos) bazı arazileri hariç, tarım arazilerinin verimliliği düşük kabul edilir.
- Oniki Ada ve Kiklad Adalarında 18. ve 19. yüzyıllarda genellikle bahçe işleri, üzüm bağları, meyve bahçeleri, yerleşim yerlerine yakın arazilerde tahıl ekimi yapılmaktaydı. Yükseltinin arttığı sahalarda araziler mera alanı olarak değerlendirilmiştir. 19. yüzyılın sonunda genişleyen tarım arazilerinde baklagiller, hububat, arpa, mısır ve yulaf ekimi yapılmıştır. Zeytin ve üzüm bağları geçmişten günümüze adalarda önemini koruyan iki önemli ürün olmuştur. Adalarda 20. yüzyılın başında sosyo-ekonomik değişimler adalardaki tarımsal faaliyetleri de etkilemiştir. Nüfus artışı ve sanayi faaliyetlerin çeşitliliği tarımsal ürünlerin ekimini azaltmış, ada nüfusu ana karadaki büyük şehirlere göç etmiştir. Günümüzde Sakız adasında sakız, Aegina'da Antep fıstığı, Samos'ta çeşitli meyve ağaçları, Hydra, İos, Kalimnos, Astipala'da soya, Kythira'da tütün, Simi'de bağcılık ekimi yaygındır. Adaların önemli geçim kaynaklarından olan zeytin yetiştiriciliği adaların büyük bir kısmında yapılır. Yıllar içinde Rodos, Nissiros ve Andros'ta tarım arazileri genişlerken, Syros ve Schinoussa'da araziler küçülmüştür. Folehandros, Halki ve Sifnos'ta zeytin bahçeleri küçülürken, Amorgos, Simi ve Kythnos'ta bahçeler orantılı artmıştır (Spilanis ve Kizos, 2015: 18-22).
- Tarım alanları, kalıcı mahsuller, meralar ve ekilebilir arazi küçük bir yüzdeyi oluşturur. Meraların otlatma kapasitesi sınırlıdır. Dağlık belediyelerde ekili alanların sayısı sınırlıdır (Dodecanese %11,7 ve Kikladlar %15,5). Büyük adaların bazı ova alanları hariç Kikladlar (Naxos, Andros, vb.), tarım arazilerinin verimliliği düşük olarak kabul edilir. Sulanan alanlar, ekili alanların küçük bir yüzdesidir. Ana kırsal alanlar Andros, Tinos, Thira adalarında yer almaktadır. Bitkisel üretim açısından varlığı güçlü yıllık mahsuller, tahıllar ve bazı sebzeler, meyveler yetiştirmektedir. Kalıcı plantasyonlar grubunda tarımsal faaliyetler bağcılık, turunçgiller ve zeytinliklere odaklanmaktadır. Zeytinyağı üretimi açısından Güney Bölgesi için Ege zeytinyağı, toplamda 16 adet olmak üzere ağırlıklı olarak kendi kullanımı için üretilmektedir. Kiklad adalarında zeytin değirmenleri bulunur. Kiklad Adaları'nda ekili alanın 78295 dönüm kapasiteye sahip olduğu tahmin edilmektedir. Kiklad Adalarında Syroslu Neorio'nun tersaneleri ve Syros madenleri ada nüfusuna istihdam sağlayan yerlerin başında gelir. Tarımsal ürünlerin işlenmesi, hazır giyim, meyve suları-alkolsüz içecekler, seramikler, mobilyalar ve kuyumcular halkın istihdam edildiği diğer yerlerdir (Gemeliaris, 2014: 34-38). Bölgede Oniki Adalarda otuz beş (35) ve Kiklad adalarında on altı (16) olmak üzere toplam elli bir (51) zeytin değirmeni bulunmaktadır. Oniki Ada Bölgesinde 176714 dönüm, Kikladlar'da ise 78295 dönüm ekili zeytinlik alanı bulunmaktadır.
- Adalarda genelinde küçükbaş hayvancılık faaliyetleri halkın önemli geçim kaynakları arasında bulunur. Adaların genelinde koyun yetiştiriciliği %35 oranında iken, ihracat başına koyun sayısı 9,1 milyondur. Kea ve Kythera adaları koyun yetiştiriciliğinin yaygın yapıldığı yerlerin başında gelir. Koyun sayısının fazla olduğu diğer adalar: Tilos, Halki ve Psara'dır (Spilanis ve Kizos, 2015: 18-21). Arıcılık da bölge için önemli bir sektördür. Güney Ege Bölgesinde yılda toplam 1050 ton üretim yapılmaktadır. Üretimin çoğunluğu (600 ton), 50138 kovan ile toplam 595 arıcının istihdam edildiği Oniki Adadan gelmektedir. Rodos ve Kalimnos, sırasıyla 183 arıcı ve 15605 kovan ve 126 arıcı ve 7447 kovan ile sektördeki en yüksek istihdam oranlarına sahiptir. Kiklad Adaları'nda Andros ve Nakşa, sırasıyla 218 arıcı ve 11016 kovan ve 136 arıcı ve 7630 kovan ile en yüksek istihdam oranlarına sahip adalardır (Konsolas, 2012: 66-70).
- Birçok adada nüfusun önemli bir kısmının balıkçılıkla uğraşması nedeniyle bölge ekonomisi için önemli bir kaynak olarak kabul edilmektedir. Balıkçılık başlıca Kythnos, Milos, Paros, Schinoussa, Kalymnos, Kassos, Kos ve Lipsi. Andros, Kea, Makronisos, Naxos, Serifos, Astypalea, Agathonisi, Kalymnos, Lipsi, Leros, Rhodes ve Symi'de yaygın olarak yapılmaktadır.

- Hayvansal üretim sektöründe çalışanların çoğu Kiklad Adalarında yoğunlaşmıştır. Bölgede faaliyet gösteren, çoğu Kiklad Adaları ve Andros adalarında (üç şirket), Naxos (üç şirket), Syros, Paros, Tinos, Mykonos, Sifnos ve İos olmak üzere toplam on sekiz süt ürünleri şirketi bulunmaktadır. On İki Ada'da Rodos ve Kos'ta iki şirket ve Kalimnos ve Kasos adalarında bir şirket olmak üzere yalnızca altı şirket faaliyet göstermektedir (Konsolas, 2012: 70-72).
- Oniki Ada bölgesi, su ve enerji kaynaklarında birkaç istisna ve yoğun darlık dışında, zengin doğal ve kültürel kaynaklara sahip olmakla birlikte, mineral zenginliği bakımından fakirdir. Öte yandan Kiklad Adaları, taşlı ve çorak toprakları ile büyük bir maden zenginliğini gizler. Bu alanda bulunan oluşumları sınıflandırarak, güney Kiklad adalarında ağırlıklı olarak Naxos, Paros, Antiparos, Sikinos, İos, Folegandros ve Heraklion'da zımpara taşı ile mermer çıkarılır. Milos'ta barit, perlit ve bentonit çıkarılmaktadır. Andros'ta manganez, kromit ve asbest yatakları vardır. Kea, Kythnos, Serifos ve Syros'ta demir cevherleri, Sifnos'ta demir cevherleri ve gümüşü kurşun bulunur.
- Turizm sektörünün dinamizmi, Girit Bölgeleri, İyonya Adaları ve Orta Makedonya ile birlikte Güney Ege Bölgesini ülkenin 4 "turizm bölgesi" içinde sıralamaktadır. Turizm amaçlı kullanılan alanlar, çoğunlukla Rodos, Kos, Mikonos, Santorini, Siroz ve Nakşa, İos, Karpathos, Andros gibi bazı adalarda bulunur. Turistik tesislerde mevcut yatakların %66,5'i kullanılabilir durumdadır. Rodos, Kos ve Mikonos en yüksek yatak kapasitesine sahip olan adalardır. Yatak sayısının en az olduğu adalar ise Danoussa, Irakleia, Sikinos, Kastellorizo, Keros, Milos, Halki ve Patmos'dır. En fazla turist ağırlayan adalar; Kos, Rodos, Kerpe, Santorini, Tinos, Karpathos, Korfu, Samos ve Mikonos'dır. Ayrıca Doğu Ege'de Lesbos (Midilli) ve Limnos (Limni) gibi adalarda etkileyici mimari özellikler, güçlü kale ve sur yapıları, radyal planlı yerleşim modelleri çok sayıda turist çeker (Şahoğlu ve Sotirakopoulou, 2011: 172).

1. Materyal ve Metod

Bu çalışmanın amacı Yunanistan Güney Ege Bölgesini oluşturan Oniki Ada ve Kikladların nüfus özelliklerini tespit ederek, karşılaştırma metoduyla yorumlayarak açıklamaktadır. Araştırma sahasını oluşturan Güney Ege Bölgesi'nin nüfus verileri Yunanistan İstatistik Kurumunun internet sitesinden (<https://www.statistics.gr/-ELSTAT>) elde edilmiştir. Araştırmacı tarafından literatür taranarak faklı kaynaklardan Oniki Ada ve Kikladların nüfus özellikleri incelenerek sınıflandırılmıştır. Oniki Ada ve Kikladların tarihsel boyutuna değinen çok sayıda araştırma bulunmasına rağmen literatür taramasında nüfus özellikleri üzerine yapılmış araştırma sayısı yok denecek kadar az olup, bu bağlamda çalışma literatürde bir boşluğu doldurarak katkı yapması beklendiği için çalışma alanı olarak seçilmiştir.

2. Nüfusun Gelişimi

Yunanistan Cumhuriyeti'nin 1950 yılı öncesindeki nüfus verilerinin büyük çoğunluğu tahminlere dayandığı gibi, tutulan istatistik veriler de gerçek rakamları yansıtmaz. Doğum ve ölüm oranlarının eksik kaydı nüfus verilerindeki bilgilerin kısıtlı olmasına sebep olan unsurların başında gelir. Buna ek olarak Yunanistan genel nüfus sayımlarının yapılmaya başlandığı 1861 yılından itibaren 1889, 1896 ve 1940 yılındaki sayım dönemleri gerçek rakamları yansıtmaz. Bu tarihte yapılan nüfus sayım sonuçlarından sadece cinsiyete göre nüfus verisine ulaşılmıştır. Ege Adaları nüfusunun incelenmesinde bir diğer sorun da Yunanistan'ın kurulduğu 1830 yılında adalarının bir kısmının Yunanistan'a ait olmaması ile ilgilidir. Bölge adaları ile ilgili ilk ayrıntılı demografik çalışmalar 1912'de yapılmıştır. Balkan Savaşlarının sonunda Yunanistan ordusunun zafer ilan ettiği bölgeleri ilhak etmesi sonucu 1913 yılındaki nüfus rakamları oldukça yüksek çıkmıştır. İlhak edilen yerlerden olan adalar nüfusu da bu istatistiklere dâhil edilmiş olup, sadece bu adalarda yaşayan kişilerin cinsiyet oranına göre nüfus kaydı yapılmıştır (Gavalas, 2019: 1-2).

Yunanistan'da ilk nüfus sayımına (1828) göre, yeni kurulan Yunan devletini oluşturan bölgelerde toplam nüfus (Peloponnese, Orta Yunanistan ve Cyclades) 753450 idi. 1828'den itibaren nüfus coğrafi genişlemeyle bağlantılı olarak artmaya başlamıştır. Coğrafi sınırlardaki değişiklik (İyonya ve Teselya), ile Epir'in, Girit'in ve Ege adalarındaki değişiklik ile Balkan savaşlarının sona ermesi nüfus üzerinde etkili olmuştur. Tüm bu gelişmeler sonucunda 1920'de Yunanistan'da toplam nüfusu 5,5 milyona 1928'de ise 6,2 milyon ulaşmıştır. Oniki Adanın (1947), Paris Antlaşması ile Yunanistan'a bırakılmasıyla ülke nüfusuna 115000 kişi eklenmiştir (Modern Yunanistan Nüfusu, Gelişmeler, Belirleyiciler ve Sonuçlar, 155-160). Ülke nüfusu 1951 nüfus sayımında 7,6 milyona ulaşmıştır. Ülkenin nüfusu 2001 yılına kadar düzenli artmış, son nüfus sayımı olan 2011 yılında 10,9 milyona yükselmiştir (Kotzamanis, 2011: 1-3). Yunanistan'da nüfus sayımları her 10 yılda bir yapıldığından dolayı 2021 yılında yapılacak nüfus sayımı öncesinde 2019 yılı nüfus tahmini 10,7 milyon olmuştur (Yunanistan İstatistik Kurumu-Basın Bülteni, 2019).

Oniki Ada 1947'de Paris Antlaşması ile Yunanistan'a bırakılmış ve ilk nüfus sayımı burada Yunan makamları tarafından 1951 yılında yapılmıştır. Bilindiği üzere, Sisam-Nikarya adalarının güneyinden Rodos'a kadar olan kesimdeki adalar, Oniki Ada olarak adlandırılmaktadır (Arıncı, 1997: 142). İtalyanlar 1912 yılında Oniki Adayı alır almaz yaptıkları nüfus sayım sonucuna göre Rodos Adası'nın toplam nüfusu 29344'tür. Bu nüfusun 17246'sı Ortodoks Rum, 6490'ı Müslüman Türk, 4290'ı Musevi, 318'i Katolik'ti (Turan, 1965: 82). İtalyan verilerine göre 1920 yılında Rodos ve İstanköy olmak üzere Oniki Adanın tamamında 17000'in üstünde Türk nüfusu yaşamaktaydı (Orhonlu, 1988: 63). Yunan kaynaklarına göre 1923 yılında Oniki Ada içinde en büyük ada özelliğine sahip olan Rodos'un nüfusu 45076' idi. İtalyan kaynaklarına göre ise 1936 yılında adalarda toplam nüfus 61886' idi (Örenç, 2001: 231).

Yunanistan'da son nüfus sayımı olan 2011 yılı verilerine göre üzerinde yerleşme bulunan 114 adadan 34'ü devamlı yerleşme olarak tanımlanırken, 440 küçük ada ise üzerinde yerleşme bulunmayan şekilde tanımlanmıştır. Adaların toplam yüzölçümü 24739,4 km² olup (ülkenin toplam alanının %18,8'i) toplam nüfusu 1489190'dır (ülke nüfusunun %14,5'i) (Stavrinos ve Tsartas, 2006: 45). Yunanistan'ın kuzey ve güney Ege bölgeleri sadece adalardan, İyon adaları ve Girit bölgesi kıyı adaları gruplarından oluşmuştur (Spilanis, Kizos, Karampela, Metaxakis, 2016: 2). Yunanistan adaları içinde kalıcı nüfusa sahip olan Oniki Ada'nın toplam nüfusu 198098'dir (www.statistics.gr). Oniki Ada 4 bölgesel birim ve 15 belediyeden oluşmuştur. Toplam yüzölçümü 2714 km² olan Oniki Ada isminin çağrıştırdığı gibi 12 adadan oluşmaz. İrili ufaklı toplam 20'den fazla adadan oluşan Oniki Ada, adaların sayısını belirtmek için değil, 12 üyeli meclisle yönetilen adalar anlamında kullanılmaktadır. Adaların çoğu Anadolu'nun devamı olan kıta sahanlığı üzerindedir ve fiziki bakımdan Anadolu'nun bir parçasıdır (Küçük, 2007: 355). Yunanistan anakarası ile batı Anadolu kıyıları arasında 2572 km²den oluşan Kikladlar irili ufaklı 220 adayı kapsamaktadır. Bu adalar 9 bölgesel birim 19 belediyeden yönetilmektedir. Kiklad adalarında 23 adanın nüfusu en az 50'nin altındadır. Nüfusun gelişimi uzun vadede yerel ekonomik ve toplumsal potansiyeli yansıtır.

Tablo 1. Kiklad ve Oniki Ada Nüfusunun Toplam Nüfus Dağılım Tablosu (2011).

Ada	Yüzölçümü (km ²)	Nüfus	İlçe	Ada	Yüzölçümü (km ²)	Nüfus	Bağlı Olduğu İlçe
K İ K L A D A D A L A R I							
Amorgos	126346	1973	Naxos	Paros	196	13715	Paros
Anafi	40370	271	Thira	Santorini	90	15550	Thira
Andros	108	3901	Andros	Serifos	75	1420	Milos
Antiparos	45182	1211	Paros	Sikinos	42507	273	Thira
los	109024	2024	Thira	Sifnos	73	2625	Milos
Kea	148	2455	Kea	Siros	3877	2133	Siros
Kimolos	53	910	Kimolos	Tinos	194	8636	Tinos
Kythnos	100	1456	Kea	Danoussa	13750	167	Naxos
Milos	160	4977	Milos	Irakleia	17795	141	Naxos
Mikanos	105	10134	-	Kaufonisia	26025	399	Naxos
Naxos	429785	18904	Naxos	Schinoussa	8512	256	Naxos
O N İ K İ A D A							
Rodos	115490	14015	Rodos	Lipso	790	158	Kalimnos
Kos	33338	2876	Kos	Tilos	780	615	Rodos
Kalimnos	16005	1106	Kalimnos	Kastellorizo	492	91	Rodos
Leros	7917	541	Kalimnos	Halki	478	270	Rodos
Karpatos	6216	3002	Kasao	Agathonisi	185	134	Kalimnos
Patmos	3047	341	Kalimnos	Telendos	94	46	Kalimnos
Simi	2590	579	Rodos	Pserimos	80	146	Kalimnos
Astipala	1334	964	Kalimnos	Saria	45	204	Karpathau
Kasos	1084	664	Kasao	Arki	44	67	Kalimnos
Nissiros	1008	413	Kos	Farmakonisi	10	39	Kalimnos

Kaynak: Ellinikí Statistikí Archí, Yunanistan İstatistik Kurumu verilerinden yararlanarak hazırlanmıştır. (Bu çalışmada kullanılan nüfus verileri Yunanistan Cumhuriyeti'nde yapılan en son nüfus sayımı olan 2011 yılından derlenmiştir).

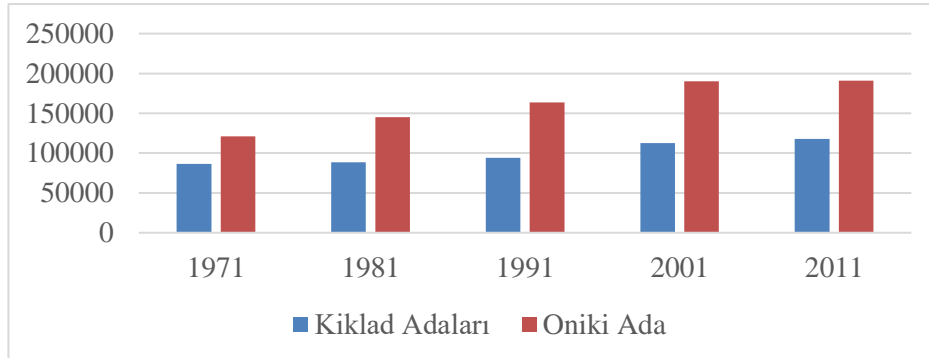
Yunanistan Cumhuriyeti'nin 1951-1981 yılları arasında dış göçlere rağmen Yunan Cumhuriyeti'nin nüfusu %27,6; 1951-2011 sayım devreleri arasında ise %41,7 oranında artmıştır. Yunanistanda 1981-2011 yılları arasında yıllık nüfus artış hızı %2,3'tür. Yıllık nüfus artış hızında doğal seyir yanında, adaların sosyo-ekonomik yapısındaki çeşitliliğinin giderek gelişmesi

ve cazibe merkezi haline gelmesi etkili olmuştur. Tablo 2'de de görüldüğü gibi adaların 1971-2011 sayım devrelerine göre nüfusu incelendiğinde nüfus miktarının farklı yıllarda arttığı veya azaldığı görülmektedir. İlk nüfus verisinin kayda alındığı 1971 yılından 2011 yılına kadar olan 40 yılda Kiklad ve Oniki Ada nüfusu %29,8 artmıştır. Adalardaki bu artış, aynı dönemde Yunanistan nüfusunun artışından orantılı olarak daha büyük olmasına rağmen (%24,8) dengesizdir. Bu sayım devreleri içinde (1971-2011) Kiklad Adaları'nın nüfusu azalırken, Oniki Ada'nın nüfusu ise artmıştır. Gerek Kiklad Adaları'nda gerekse Oniki Adada nüfusun azalıp çoğalması sosyo-ekonomik değişkenlerden kaynaklanmaktadır. Kiklad Adaları içinde bulunan Antipalos %9, Sikinos %14,7 oranında nüfus kaybederken, Sisam Adası'nın ise aynı süre (1971-2011) içinde %3,4 oranında nüfusu artmıştır. Adalardaki turist gelişimi nüfuslarındaki değişikliklere katkıda bulunmuştur (Gavalas ve Pavlogeorgatos, 2016: 57).

Tablo 2. Kiklad ve Oniki Ada Nüfusunun Sayım Devrelerine Göre Değişimi (1971-2011).

	Kikladlar	Oniki Ada	Toplam
1971	86368	121017	207385
1981	88458	145071	233529
% değişim 1971-1981	2,4	19,8	12,6
1991	94005	163476	257481
% değişim 1981-1991	6,27	12,69	10,26
2001	112615	190071	302686
% değişim 1991-2001	19,8	16,2	17,5
% değişim 1971-2001	30,3	57,0	45,9
2011	117840	190770	308610
% değişim 2001-2011	4,6	0,3	1,9
% değişim 1971-20 11	36,4	57,6	48,8

Kaynak: Elliniki Statistiki Archi verilerinden yararlanılarak hazırlanmıştır (2011).

Şekil 1. Kiklad ve Oniki Ada Nüfusunun Sayım Yıllarına Göre Değişimi (1971-2011).

Adalardaki nüfus değişimlerinde etkili olan temel unsur daha önce belirttiğimiz gibi ekonomik şartların yetersizliği veya bu şartların iyileştirilmesi için genç nüfusun adalar dışında anakaraya taşınması, nadiren de olsa komşu adalara göç etmesi gibi faktörler etkili olmuştur. Kiklad ve Oniki Ada da 1981'den 2001'e kadar olan 30 yıllık sürede nüfus durağan bir devre geçirirken, 2001'den sonra ise nüfus az ancak kademeli artmıştır. Güçlü turizm potansiyelinin olduğu Mikanos, Rodos, Kos, Santorini, Tilos, Naxos ve Paros adalarında yüksek artış oranı görülürken, Arki, Farmakonisi, Keros, Kimolos, Delosi, Agotgonisi, Kastellorizo ve Anafi'de nüfus azalması yaşanmıştır. Son yıllarda nüfus azalması yaşanan adalarda da turizmin gelişmesine bağlı olarak nüfus artmaya başlamıştır. Adalardaki nüfus azalmasında kamu ve özel hizmetlere ulaşımın sınırlı olması, anakaraya uzak olmaları, temel işletmelerin az veya yetersiz olması ile açıklanabilir (www.statistics.gr). Nüfusu 750'ye yaklaşan adalarda bile başta fırın olmak üzere kentsel fonksiyonların gelişmemesi halkı göçe iten sebepler arasındadır.

2.1. Doğumlar ve Ölümler

Sürekli değişim içerisinde olan ve buna bağlı olarak artış veya azalış gösteren nüfus bu özelliğini doğumlar, ölümler ve göçlerden kaynaklanan dinamizmden alır. Nüfusun üzerinde bulunduğu alanın büyüklüğü ne olursa olsun, nüfus hareketleri o kadar hızlı ve karışık olarak cereyan eder ki, ne kadar düzenli yapılırsa yapılsın hiçbir sayım veya kayıt bu

hareketliliği bütününü ile ortaya koymaz (Tanoğlu, 1969: 31). Doğum ve ölümler nüfus piramitlerini etkileyen en önemli unsurların başında gelir. Demografik dönüşümün ayrılmaz bir parçası olan doğurganlığın Ege Adaları içinde geçmişte ve günümüzde değişimi hakkındaki istatistik veriler Yunanistan istatistik kurumundan sağlanmıştır (www.statistics.gr). Ancak güncel verilerin analizinden önce şunu belirtmemiz gerekir ki Yunanistan devletinin kuruluşundan 20. yüzyılın ortasına kadar olan sürede adalardaki nüfus verilerinin ilgili kurumlara güvenilir ve kesintisiz şekilde aktarımında sorunlar olmuştur.

Bu sorunların başlıcaları şu şekilde sıralanabilir;

- Ada sakinleri doğumları resmi görevlilere bildirmedikleri için doğum oranlarının kayıt altına alınamaması,
- Yerel istatistik verilerinin Yunanistan istatistik kurumuna gönderilmemesi veya eksik gönderilmesi,
- Nüfusun doğal hareketi hakkında yayınlanmış verinin bulunmaması,
- Siyasi istikrarsızlık (1861-1863) döneminde nüfus verisinin kayda alınmaması.

Yukarıdaki unsurların sebep olduğu nüfus verisi sorunu adaların nüfusu hakkında 1950 yılına kadar güvenilir demografik göstergelerin de sağlıklı olmadığına bir işaretidir. Ancak 1950 yılından sonra ilgili kurumlar arasındaki veri paylaşımı doğru ve hızlı şekilde yapılmaya başlandığı için doğum ve ölüm oranları ile ilgili verileri net öğrenebiliyoruz (Gavalas, 2019: 103-104). Doğurgan nüfus olarak kabul edilen 15-49 yaş dilimindeki toplam kadın nüfusu ile doğum sayısının oranlanmasından elde edilen genel doğum oranı Yunanistan Cumhuriyeti'nde ‰9,13'tür. Araştırılan sahalarda içinde sadece 15 adanın yıllık doğum oranı ortalamasının üstündedir. Kalymnos, Mikonos ve Rodos adalarında doğum oranı ‰11'dir.

Tablo 3. Kiklad ve Oniki Adada 2011 Yılında Meydana Gelen Doğumlar ve Ölümler.

Nüfus Hareketi	Kikladlar	Oniki Ada
Doğum Sayısı	1308	1989
Genel Doğum Oranı (‰)	9,7	8,9
Toplam Ölen	1369	1456

Kaynak: Ellinikí Statistiki Archí, Yunanistan İstatistik Kurumu verilerinden yararlanarak hazırlanmıştır.

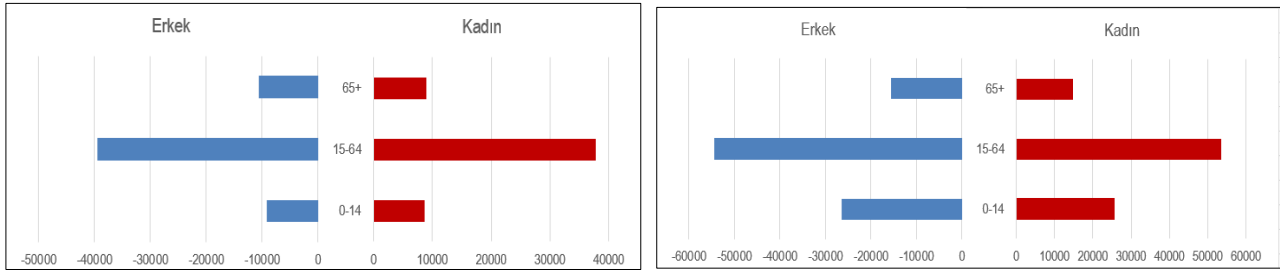
İncelenen sahalardan olan Kiklad Adaları'nda ‰9,7; Oniki Adada ise ‰8,9'dir. Kiklad Adalarında 1971'de 998; 1981'de 1066; 2001'de 1106; 2011'de ise 1308 doğum meydana gelirken, Oniki Adada 1971'de 1289, 2001'de 1789; 2011 yılında ise 1989 doğum meydana gelmiştir. Kikladlarda 1971'de 930 ölüm, 2011 yılında ise 1369 ölüm olayı yaşanmıştır. Oniki Adada ise 1971'de 980, 2011 yılında ise 1456 ölüm olayı yaşanmıştır. Adalarda ortalama yaşam beklentisi ulusal ortalamasının üstündedir. Ulusal ortalamaya göre yaşam beklentisi 80,8 yıl iken, Kiklad Adaları'nda 81,6, Oniki Ada'da ise 80,6 yıldır (<https://www.statistics.gr/>).

2.2. Nüfusun Cinsiyet ve Yaş Yapısı

Bir ülke nüfusunda, toplam olarak veya yaş gruplarına göre kadın-erkek nüfusundaki dağılım yalnız demografya yönünden değil, sosyal ve ekonomik yönden de büyük önem taşır (Tandoğan, 1998: 11). Nüfusun cinsiyet yapısını belirleme yöntemlerinden birisi olan genel cinsiyet oranı belli bir nüfus kitlesinde, 100 veya 1000 kadına karşılık gelen erkek sayısını ifade eder (Doğanay, 1994: 156). Araştırma sahasında 2011 sayım döneminde 100 kadına 99,4 erkek düşmekteydi. Kos, Karpathos gibi nüfusu fazla olan adalarda 2011 sayım devresinde her 100 kadına 105 erkek düşerken, Kalimnos ve Lemnos'ta bu oran her 100 kadın için 110 erkektir. Bu ilişki, çoğunlukla erkeklerden oluşan bu adalarda askeri birliklerin varlığından ve popülasyondaki cinsiyet oranını bozulmasından kaynaklanmaktadır. Birçok adada toplam cinsiyet oranında kadın ve erkek nüfusun birbirine yakın olması sahada yaşanan göç olayları ile ilgilidir. Adalardan anakaraya ve yurtdışına yapılan göçlere erkeklerin bireysel olarak katılması nüfusun cinsiyet oranına etki etmiştir. Adalardaki genel cinsiyet oranına baktığımızda Kastelirizo adasındaki cinsiyet oranları farklı özellikler göstermektedir. Kastelirizo'da 2011 sayım devresinde 492 olan toplam nüfusun 170'i kadın, 322'si ise erkektir. Bu sonuca göre 100 kadına 189,4 erkek düşmekteydi. Yunan topraklarının en uzak kesiminde bulunan bu adada konuşlu askeri birliklerin sayısı yerli nüfustan daha fazladır. Rodos ve İkaria adaları kadın ve erkek nüfus oranlarının eşitlendiği nadir adalardır (Gavalas ve Pavlogeorgatos, 2016: 60-63). Yunanistan'daki doğal nüfus hareketi ülkenin sosyal ve ekonomik gelişmelerinden, yaşam beklentisinin iyileştirilmesi, yaşlı nüfusun artması, kadınların iş hayatına daha aktif katılımı, doğum oranlarının azalması gibi sebeplerden dolayı olumsuz yönde etkilenmiştir. Ada bölgelerinden Kiklad Adalarında 45 yıllık devrede 8278 kişi azalırken, Oniki Adada nüfus 19863'artmıştır. Yunanistan'da 2011 yılı nüfus verilerine göre nüfus artış hızı -0,03 olurken, Kiklad Adalarında 3,19; Oniki Adada ise 3,8 olmuştur. Diğer adalardaki nüfus artış hızı ise şu şekilde olmuştur; Tinos (8,9), Rodos (6,4), Naxos (3,6), Paros (3,5), Simi (2,1) ve Patmos'dır (1,02). Son dönemde adalardaki nüfus artışı göç olgusu ile açıklanabilir. Son on yılda nüfus artış hızı düşen adalar Agothonisi (-18,5), Saria (-17,13), Schinousa (-16,1), Kimolos (-12,5), Sikinos (-11,3) ve Danoussa'dır (-9,3). (www.statistics.gr).

Nüfusun herhangi bir mekân hatta herhangi bir büyükşehir ölçüsünde değişen yaş ve cinsiyet yapısı, belirli bir mekândaki nüfusun miktarı yanında onun çeşitli yaş ve gruplarına göre durumu ve özellikle çalışabilir ya da faal nüfus miktarı, iş gücü kapasitesi, gıda ve çeşitli hizmetlere olan ihtiyaç, aile tipleri, ölüm-doğum oranları ve göçler bakımından önem taşır (Tümertekin ve Özgüç, 2009: 258). Bir ülkenin veya herhangi bir yerin belirli sayım dönemlerindeki nüfusu, belirli yaş dilimleri dikkate alarak gruplandırılır. Nüfusun cinsiyet yapısı ile birlikte, nüfusun yaş yapısı da demografik, askeri, siyasi ve iktisadi bakımdan büyük önem taşır.

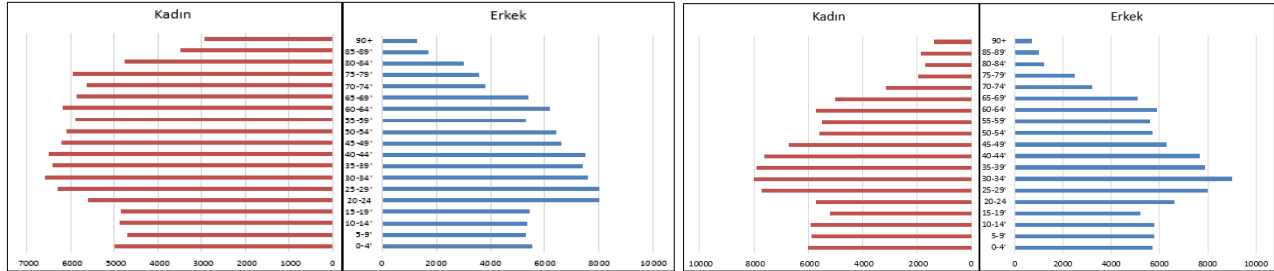
Kiklad ve Oniki Ada nüfusunun geniş aralıklı gruplandırmaya göre dağılımı incelendiğinde nüfusun yoğun olduğu grup faal nüfusu oluşturan 15-64 yaş grubudur. Çalışma çağındaki nüfusu temsil eden 15-64 yaş aralığındaki kadın ve erkek nüfusu genel olarak dengede gözükmemektedir. Çalışma çağındaki nüfus üzerinde adaların kentsel fonksiyonlarının gelişmiş olması, bazı büyük adaların ticaret ve turizm merkezi konumunda bulunması, küçük ve orta ölçekli işletmelerde çalışanların çalışma çağındaki yaş aralığında bulunması 15-64 yaş aralığını etkilemektedir. Çalışma çağındaki nüfusu temsil eden 15-64 yaş grubunun, diğer yaş gruplarına oranla fazla olmasında etkili olan bir diğer unsurda adaların hemen hemen çoğunda askeri nüfusun varlığıdır. Yunanistan'da özellikle Ege Denizi'nde bulunan irili-ufaklı çok sayıda adaya asker konuşlandırılmıştır. Nüfusun az olduğu 0-14 yaş grubu tüketici konumunda olup, toplumdaki üretim faaliyetlerine katılmaz. Yaşlı nüfus oranı içinde Kiklad Adaları %16-18 arasında bir değere sahipken bu ada kümesi içinde bulunan Karpathos adasında yaşlı nüfus oranı %15,5'tir. Kiklad Adalarında aktif ya da yetişkin nüfus olan 15-64 yaş aralığının toplam nüfusu 4, Oniki Adanın ise 107862'dir. Her iki araştırma sahasında da çalışma çağındaki nüfusu temsil eden 15-64 yaş yaş aralığındaki kadın vce erkek nüfusu genel olarak dengede gözükmemektedir. Oniki Ada kümesinin bulunduğu alanda yaşlı nüfus oranı %12,5, Kiklad Adaları'nda ise %13,7'dir. Araştırılan takımda kümeleri için en az yaşlı nüfusa sahip ada Oniki Ada olurken, ulusal ortalama istatistiklerine en yakın olan ada Kiklad Adalarıdır. Kos ve Rodos adası nispeten genç bir nüfusa sahipken bu iki adada yaşlıların oranı %10'un altındadır. Sonuç olarak araştırma sahasındaki yaşlı nüfus oranı Yunanistan Cumhuriyeti ulusal ortalamasının (%19,5) altındayken, adadan adaya yaşlı nüfusun yüzdesinde dalgalanmalarda görülmektedir (Gavalas ve Pavlogeorgatos, 2016: 64).

Şekil 2. Kiklad ve Oniki Adanın Geniş Aralıklı Nüfus Piramidi (2011).

Kaynak: (Gavalas ve Pavlogeorgatos, 2016: 60), Ellinikí Statistikí Archí verileri ile Demografik ve Sosyal Laboratuvar Verilerinin Analizlerinden (EDKA) yararlanarak hazırlanmıştır.

Kiklad Adalarının dar aralıklı nüfus piramidi (2011) incelendiğinde piramidin tabanında bir daralma eğilimi olduğu görülür. Dar tabanlı olan nüfus piramidi 0-4 yaş grubundan 15-19 yaş grubuna kadar daralmakta, 20-24 yaş ile 60-64 yaş grubu arasında genişlemekte, 65 yaşın üstünde ise daralmaktadır. Kiklad Adalarında 2011 yılındaki nüfus piramitleri beklediği gibi, 1971'den tamamen farklı bir nüfus yapısını göstermektedir. Nüfus piramidinde 1971 yılındaki çocuk nüfusu fazla iken, 2011 yılındaki nüfus piramidinde yaşlı nüfusun hızla azalmaktadır. Kiklad'da, belirgin yaşlanma popülasyonunun yanı sıra piramit, özellikle 20-44 yaş grubundaki erkeklerin sayısal bir üstünlüğünü de göstermektedir.

Şekil 3. Kiklad ve Oniki Adanın Dar Aralıklı Nüfus Piramidi (2011).

Kaynak: (Gavalas ve Pavlogeorgatos, 2016: 60), Ellinikí Statistikí Archí verileri ile Demografik ve Sosyal Laboratuvar Verilerinin Analizlerinden (EDKA) yararlanarak hazırlanmıştır.

Oniki Ada nüfusun dar aralıklı yapısı incelendiğinde adaların 2011 yılındaki nüfus piramidinde en belirgin özelliği genç nüfus oranının az olmasıdır. Dar aralıklı yaş grupları içerisinde çocuk nüfusu oluşturan 0-4 yaş diliminden 15-19 yaş grubuna kadar olan kısmında nüfus piramidi daralmakta, 20-24 yaş grubundan sonra ise piramit genişlemektedir. Bununla birlikte, 25 yaşın altındakilerin sayısal olarak azaldığı açıktır, bu da 1980'lerin sonlarından itibaren doğum oranlarında hızlı bir azalmanın yaşandığını göstermektedir. Sonuç olarak nüfus piramitlerinde Kiklad ve Oniki Adada uygulanan nüfus politikalarının da etkisiyle doğum oranlarının oldukça düştüğü ve hatta bazen yaşlı nüfus ile çocuk nüfus arasında farkın oldukça azaldığı sonucuna varılabilir. Bu tip nüfus yapısına sahip ülkeler tekrar nüfusun artırılması yönünde politikaların uygulanmaya başladıkları ifade edilebilir. Yüksek hayat standardına sahip ve ortalama yaşam süresinin fazla olduğu ülkelerin nüfus piramitleri bu tipe örnek teşkil eder. Günümüzün birçok gelişmiş ülkesinin nüfus piramidi bu tipe örnek verilebilir (Şahin, 2016: 440).

2.3. Nüfusun Sosyo-Kültürel Özellikleri

Adalardaki eğitim koşulları, coğrafi dağılım, ulaşım zorlukları, sosyal izolasyon, kadrolaşma sorunu eğitim hizmetlerini olumsuz etkilemektedir. Adaları'ndaki eğitim özelliklerinin ek bir özelliği de başlangıçta birçok yeni atanan veya yedek öğretmenin ilde istihdamı geçici bir istihdam yeri olarak görmesidir. Sürekli değişen öğretim kadrosunun yıllık bazda eğitim programlarının başarılı bir şekilde uygulanması mümkün değildir (Pafili, 2013: 112-115). ELSTAT verilerine göre Kiklad adalarında 1951-2011 yılları içinde yükseköğretim mezunlarının oranı 1951'de %1,7'den 2011'de %13,7'e yükselmiştir. 1951'de %3,6 olan lise mezunlarının oranı 2011 yılında %38,7'e ulaşmıştır. Oniki Ada ise 2011 yılında yükseköğretim mezunlarının oranı %16,7; lise mezunlarının oranı %49,5'tir. Kiklad ve Oniki Adanın İlk ve Orta Öğretim Müdürlüklerinin verilerine göre Güney Ege Bölgesi'nde 229 Anaokulu, 191 İlkokul, 28 Lise, 26 Meslek Lisesi ve 6 Meslek Yüksekokulu bulunur. Kiklad adalarında anaokulları açısından ilk sırada yirmi dört okul ile Naxos, on yedi ile Thira, on iki ile Paros ve on bir ile Siros'un gelir. Eyaletin diğer adalarında, ada başına ondan az anaokulu vardır. İlkokullar açısından Naxos on sekiz İlköğretim Okulu ile birinci sırada yer alırken, onu on okul ile Syros ve dokuz okul ile Thira izlemektedir. Altı adada Birleşik Liselerin eksikliğinden kaynaklanan boşluk Meslek Liseleri'nin (EPAL) varlığıyla kapatılıyor. Bu adalar Sifnos, Kythnos, Kea, Thira, Ios ve Amorgos'tur. Kiklad Eyaleti'nin kalan dokuz EPAL'si, Siros'da üç ünite, Naxos'ta iki ünite ve Tinos, Paros, Mikonos, Milos ve Andros'ta bir ünite olarak dağıtılmaktadır.

Tablo 4. Kiklad ve Oniki Adalarda Eğitim-Öğretim Kurumlarının Dağılımı.

	Anaokulu	İlkokul	Lise	Meslek Lisesi	Meslek Yüksekokulu
Oniki Ada	121	108	19	10	1
Kiklad	108	83	9	16	5
Güney Ege Bölgesi	229	191	28	26	6

Kaynak: Konsolas, 2012; Güney Ege Bölge Eğitim Müdürlüğü verilerinden yararlanarak.

Oniki Adada anaokulları açısından Rodos, altmış bir okul ile birinci sırada yer alırken, onu on sekiz okul ile Kos, on dört okul ile Kalimnos, Karpathos ve Leros izler. Patmos'ta üç, Kasos ve Nisyros'da iki ve diğer tüm adalarda bir anaokulu bulunur. İlkokullarda okul birimlerinin dağılımı anaokullarının dağılımını takip etmektedir. En çok okul birimine sahip olan Rodos'dır (58). Rodos'u on iki okul ile Kos, on üç ile Kalimnos, altı ile Karpathos, dört ile Leros ve Patmos, iki ile Kasos ve Symi ve bir ile diğer adalar izlemektedir. Liselerde okul bazında Rodos birinci sırada yer alırken, ikinci sırayı altı lise ile Kos, Kalymnos (5), dördüncü sırada Kerpe (3) ve Leros (3) sıralanır. Adaların geri kalanının bir lisesi bulunur. Oniki Ada Vilayeti'ndeki tek meslek okulu Rodos'ta bulunur. Güney Ege Bölgesi'nde " Özel Rum Okulları Kurucuları Derneği " verilerine göre iki özel okul birimi bulunmaktadır (Güney Ege Bölge Eğitim Müdürlüğü).

Kiklamlarda ve özellikle Syros'ta yükseköğretim düzeyinde, 2000 yılında kurulan Ege Üniversitesi'ne ait Ürün ve Sistem Tasarımı Mühendisliği Bölümü'nün beş yıllık lisans eğitim programı bulunur. Syros Üniversitesi'nde yeni iki lisansüstü bölümde açılmıştır. 2003-2004 akademik yılından itibaren "Etkileşimli ve Endüstriyel Ürün ve Sistemlerin Tasarımı" lisansüstü eğitim programı kurulmuş ile "Bütünsel Alternatif Terapi Sistemleri- Klasik Homeopati" lisansüstü eğitim programı bulunur. Oniki Ada Vilayeti'nde sırasıyla yükseköğretim düzeyinde, Beşerî Bilimler Okulu'na ev sahipliği yapan Ege Üniversitesinin Rodos Yüksekokulu bulunur. Okulun ilgili lisans programlarını: İlköğretim Pedagoji Bölümü, Okul Öncesi Eğitim ve Eğitim Planlama Bilimleri Bölümü ve Akdeniz Araştırmaları Bölümü. Rodos'taki üniversite birimlerinin yanı sıra, 1956 yılından bu yana faaliyet gösteren Turizm Eğitim ve Öğretim Kurumu Turizm Eğitim Yüksek Okulu, Yunanistan'da turizm eğitiminin temellerini atarak, Yunan turizminin gelişiminde büyük rolü bulunan okulların başında gelir (Konsolas, 2012: 147-148). Oniki Ada ve Kiklamlarda çok sayıda okul bulunmasına rağmen birçok öğrencinin lise eğitimi için, lisesi bulunan bölgelere nakledilmesi nedeniyle, pek çok aile ikamet ettikleri yeri terk etmek zorunda kalmıştır. Güney

Ege Bölgesinde bulunan üniversite birimlerinin yanı sıra, 1956 yılından bu yana faaliyet gösteren Turizm Eğitim ve Öğretim Kurumu Turizm Eğitim Yüksek Okulu, Yunanistan'da turizm eğitiminin temellerini atmıştır.

Güney Ege Bölgesinde, dördü Oniki Ada ile (Kalimnos, İstanköy, Leros ve Rodos) ikisi Kiklad Adalarında (Siroz ve Naxos) olmak üzere altı hastane hastalara hizmet verir. Kalimnos Sağlık Merkezi "Vouvaleio" 85 gelişmiş yatak ve 162 kişilik sağlık çalışanı ile hizmet verir. Kalimnos Sağlık Merkezi "To Vouvaleio" Patoloji Bölümü ve Cerrahi Bölümü'nün yanı sıra sünger avcılığı konusunda adada görülen hastalıklar doğrudan Kalimnos'da bulunan Hiperbarik Oksijen Terapi Odasında tedavi edilir. Kos Sağlık Merkezi 68 yatak kapasiteli olup, 193 kişilik sağlık çalışanı bulunur. Leros Devlet Hastanesi, Patmos Sağlık Merkezi, Lipsi Çok Amaçlı Bölge Kliniği ve Agathonisi Bölge Kliniği'nin yanı sıra, Genel Hastane hizmetleri ve Psikiyatri Hastanesi hizmetlerini sunar. Hastane personeli 770 kişidir, bu sayı özellikle sunulan psikiyatrik hizmetler nedeniyle yüksektir. Güney Ege Bölgenin en büyük hastanesi olan Rodos "Andreas Papandreu" Genel Hastanesi 369 yatak kapasiteli olup, 674 sağlık çalışanı bulunur (Pire ve Ege Sağlık Bölge Müdürlüğü). Ada sakinlerinin sağlık sisteminden yeterince faydalanamaması Kiklad ve Oniki Ada'da sağlık alanında en önemli sorunlardandır (Dendi, 2011).

2.4. Nüfus Yoğunlukları

Nüfus ile arazi arasındaki ilgi derecesini ortaya konan ve en açık göstergelerden biri olan nüfus yoğunlukları, belli bir coğrafi üniteye barındırılan nüfusun, bir ünitenin yüzölçümüne oranlaması ile elde edilir (Doğanay, 1997: 210). Kiklad Adalarında yıllara göre nüfus yoğunluğu incelendiğinde nüfusun azalmasına bağlı olarak yoğunlukların da kademeli olarak azaldığı görülmektedir. Kiklad Adalarının 1971 yılındaki nüfus yoğunluğu km^2 ye 57 iken 2011 yılında bu sayı km^2 ye 51,9 kişiye düşmüştür (www.e-demography.gr). Adaların göç vermesi, adalardaki kent fonksiyonlarının gelişmemesi nüfus yoğunluklarının düşmesinde etkili olmuştur. Aynı zamanda Kiklad Adaları Yunanistan anakarasından km^2 'ye düşen nüfus yoğunluğu açısından da daha seyreklerdir. Kiklad adaları dışında, Oniki Adada nüfusun ne kadar yoğunlukta olduğunu bilmekte oldukça önemlidir. Oniki Adanın nüfus yoğunluğu km^2 'ye 44,6 olduğu 1971 yılından yoğunluğun iki katına çıktığı 2011 yılına kadar olan 40 yıllık sürede artış oranı %44,7 olmuştur. Nüfus yoğunluklarının artmasında Oniki Adanın göç alması, kent fonksiyonlarının gelişmesi, modern tarım yöntemlerinin kullanılması, turizm ve hayvancılık faaliyetlerinin gelişmesi etkili olmuştur.

Tablo 5. Kiklad ve Oniki Adaların Nüfus Yoğunluğu Değerlerinin Dağılımı (1971 ve 2011).

Coğrafi Alan	Toplam Alan (km^2)	1971 kişi/ km^2	2011 kişi/ km^2
Kiklad Adaları	3835	57.0	51.9
Oniki Ada	2714	44.6	89.3
Toplam	6550	51.9	67.4
Yunanistan	131957	66.5	82.9

Kaynak: (Gavalas ve Pavlogeorgatos, 2016: 58), Elliniki Statistiki Archi verilerinden yararlanarak hazırlanmıştır.

Araştırma sahasında nüfus yoğunlukları ayrı ayrı incelendiğinde yoğunlukları fazla olan adalar sırasıyla; Rodos (2599 kişi/ km^2), Sakız (1176 kişi/ km^2) lalyos (970 kişi/ km^2), Midilli (946 kişi/ km^2), ve Kos'dır (870 kişi/ km^2). Oldukça yoğun nüfuslu yerleşimlerden olan Kalymnos ve Leros'ta km^2 ye 100'den fazla kişi düşer (<http://www.e-demography.gr>). En seyrek nüfuslu adalardan birisi Kerpe'dir. Oniki Ada içinde bulunan Tilos, Halki ve Nysiros'un yanı sıra Kiklad Adaları içinde bulunan Agios Efstratios adası da seyrek nüfuslu yerleşimlerin başında gelir. Bunun yanı sıra bu ada grubu içinde bulunan Anafi, Sikinos, Kimolos, Danoussa ve İrakleia'da nüfusu az olan yerleşimlerdir. Kiklad Adaları içinde nüfusun yoğun olarak yaşadığı yerler adaların doğusundadır. Tarihsel süreç içinde adaların doğusunda yaşayanlar Asya ülkeleri ile tarihsel ilişki içinde bulduklarından dolayı gelişmişlerdir. Adaların kent merkezleri (Mikanos, Sakız, Naxos, Rodos, Santorini, Tinos, Rodos, Karpatos) ticari ilişkilere bağlı olarak zamanla gelişerek yoğun nüfuslu sahalar haline gelmiştir.

Bazı adalar Ege Denizi'nde özel mülk statüsünde olduğu için nüfusları hakkında kesin bilgiye ulaşılmaz. Ege Denizinde bulunan Ro adasında 1960'lı yılların başına kadar sadece üç kişi ikamet etmekteydi. Ege Denizi, İyonya ve Oniki Ada dışında Yunanistan'da bazı adalar özel mülk statüsündedir. Akrep Adası, İyon Adalar kümesi içinde 800 dönüm ile Lef adası yakınında bulunur. Bir diğer özel mülk konumunda olan ada, Tsokari ve Sparta'dır. Saronik Körfezi yakınında bulunan Spetses adası ile Evian Karystos Körfezi yakınında 10 adadan oluşan Petalians Adaları da özel mülk konumundadır. Bunun yanı sıra Megisti belediyesine ait adalar Ro ve Round adalarıdır. Diğer belediyelere ait adalar ise Makra, Stroggili, Astakida, Junia, Litza, Pe- Kasou adaları Dikonisi, Plati ve Kiourkia şeklinde sıralanır. Girdaplar Diocese adası Trikeri Zakynthos Piskoposluğuna aittir (Alexopoulos, 2017: 12-16).

3. Nüfusun Ekonomik Nitelikleri

Oniki Ada sahip olduğu nüfus ve fonksiyonları ile Güney Ege Bölgesi'nin en büyük ve en gelişmiş ada topluluğudur. Kiklad ve Oniki Adada çalışan nüfusun fonksiyon alanları incelendiğinde; Kiklad Adalarında nüfusun %31,4'ü hizmet sektöründe, %18,9'u sanayi sektöründe, %22,4'ü tarım sektöründe çalışmaktadır. Hizmet sektörü içinde nüfusun %5,6'sı sağlık sektöründe, %7,9'u ulaşım sektöründe, %14,7'si ise turizm sektöründe istihdam edilir. Oniki Adada ise nüfusun %27,9'u hizmet sektöründe, %20,4'ü sanayi sektöründe, %18,2'i tarım sektöründe çalışır. Hizmet sektörü içinde istihdam edilenlerin %4,7'i sağlık sektöründe, %6,2'i ulaşım sektöründe, %13,7'i ise turizm sektöründedir. Tarım, hayvancılık ve balıkçılık Güney Ege Bölgesi için geleneksel ekonomik faaliyet sektörleridir. Bu sebepten dolayı Güney Ege Bölgesinde tarım sektöründe istihdamın fazla olduğu görülmektedir. Oniki Adalarda otuz beş (35) ve Kiklad adalarında on altı (16) olmak üzere toplam elli bir (51) zeytin değirmeni bulunmaktadır. Oniki Ada Bölgesi için ekili alan 176714 dönümlük ve Kikladlar'da 78.295 dönüm olarak tahmin edilmektedir. İstihdam açısından, 1991'den 2001'e kadar Bölge nispi bir artış gösterirken, aynı zamanda ulusal düzeyde bir düşüş yaşanmaktadır. Bu artışın başlıca nedeni inşaat sektörü (yapı malzemeleri) ve turizm (firincılık, şekerleme, halk sanatı ürünleri) adalar genelinde gelişme göstermesi ile açıklanabilir. Madencilik faaliyeti Kiklad Ada kompleksinin çoğu adalarında gelişirken, tekstil, meyve suyu-içecek, seramik, mobilya ve mücevher işleme, tarım ürünleri, Milos Kimolos, Paros, Naxos, Tinos, Nisyros, Gyali, Rodos ve Kos'da gelişmiştir. Oniki Ada Vilayeti, Kiklad vilayetinin yaklaşık %20'sine kıyasla zanaat işletmeleri sayısı açısından Kiklad Valiliğinden (%26) üstündür. Güney Ege Bölgesinde gayrimenkul yönetimi, kiralama, işletme, otel-restoran sektörleri gibi sektörlerde istihdam oranının fazla olması ticaret ve turizmin egemenliğini vurgulamaktadır. Turizm sektörünün dinamizmi, Güney Ege Bölgesini Girit Bölgeleri, İyonya Adaları ve Orta Makedonya ile birlikte ülkenin 4 turizm bölgesi içinde sıralamaktadır. Bölge, ülke genelinin %21'i olmak üzere 2062 konaklama ve %22,6 olmak üzere 192399 yatak kapasitesine sahiptir. Valilikler arasında, Kikladlar turist kampları açısından üstün, Oniki Ada ise oteller ve benzeri konaklama yerleri açısından gelişmiştir.

Adalar genelinde çalışanların çoğunluğu toptan ve perakende ticaret, otel ve restoranlar, ulaştırma ve turizm sektörünün çalışmaktadır. Cinsiyete göre istihdam yapısına göre bölgedeki çalışanların %66,6'sı kadındır. Bölge'de kadınların en büyük yüzdesi oteller-restoranlar sektöründe (%23,1) istihdam edilirken, erkekler ağırlıklı olarak inşaat sektöründe (%20,2) yoğunlaşmıştır. İlçe düzeyinde, Oniki Ada'da otel ve restoran sektöründe çalışan kadınların en büyük yüzdesi (%26,5) iken, erkekler çoğunlukla inşaat sektöründe (%16,5) yoğunlaşmıştır. İki cinsiyet arasındaki istihdamın sektörel yapısına bakıldığında, İnşaat sektörü erkeklerin %98,9'unu bir araya getirirken, bunu madencilik sektörü (%94) ve elektrik, gaz, su (%91) izliyor. Kiklad Bölgesinde, kadınların en büyük yüzdesi oteller-restoranlar sektöründe (%17) iken, erkekler ağırlıklı olarak inşaat sektöründe (%26) çalışmaktadır. Hane halklarının %86'sı kadın istihdam ederken, bunu %62 ile eğitim ve %51 ile finans kuruluşları izlemekte (Konsolas, 2012: 21-172).

Sonuç ve Değerlendirme

Yunan Polinezyası'nın ultra periferik adaları, son 45 yılda hızlı bir nüfus ve ekonomik büyüme yaşadı. İncelenen adalar içinde nüfus, 1971-2011 yılları arasında yaklaşık %30 arttı, nüfus yoğunluğu 1971'de 52 kişi/km² iken bu rakam 2011 yılında 67 kişi/km² oldu. Yunanistan anakarasında bulunan şehirler ile Yunan adalarının hızlı nüfus artışı karşılaştırıldığında adalar ülkenin en yoğun nüfuslu yerlerinden birisi haline gelmiştir. Bunun yanı sıra hızlı nüfus artışı her adada aynı olmadığı gibi ekonomik dengesizlik de adadan adaya farklılıklar göstermiştir. Kiklad ve Oniki Adada 1971-2011 yılları arasında demografik verileri de nüfusun bu yıllar arasında arttığını göstermektedir. Ege Denizi'ndeki adaların büyük çoğunluğunun demografik ve ekonomik analizleri 1971'den 2011'e yılına kadar farklı bir seyir çizmiştir. Kiklad Adaları nüfusunun %9'dan fazlasını kaybetmiş, km² başına düşen kişi sayısı 57'den 52'ye inmiştir. Çalışma yapılan adalar grubu içinde en geç nüfusa sahip olan Oniki Adada yaşlı nüfus oranı 2011 yılında %13,6'dır. Kadın ve erkeklerin oldukça dengeli bir nüfus piramidine sahip olduğu Oniki Adanın nüfus ve işsizlik verileri dikkate alınarak en düşük işsizlik oranına sahip ad takımı olduğu söylenebilir. Temel geçim kaynağının turizm olduğu adalarda halk turizmden gelen payı eşit olmadığı için gelir dağılımı eşitsizliği giderek artmaktadır.

Kuzeydeki büyük adalardan olan Samos, Santorini, Anafi, Paros ve İos Kiklad Adaları içinde en çok turist ağırlarken, Oniki Ada içinde sırasıyla Rodos, Kos, Kalimnos adaları tercih edilmektedir. Artan nüfusa bağlı olarak Kuzey Ege adaları içinde turizm sektöründe istihdam edilen kişi sayısı Güney Ege adalarından daha azdır. Adalar anakara ile karşılaştırılırken adasal özellikleri yaygın olsa bile, coğrafya ile ilişkili büyüklüğü ve tarihi açısından birbirinden farklı özelliklere sahiptir. Coğrafi özellikler bakımından adaların güçlü yönleri; adalar arasından mesafenin kısa olması, Türkiye, Ortadoğu ve Karadeniz'e yakın olması, jeomorfolojik özgüllük olarak sıralanırken, adaların coğrafi yönden zayıf noktaları; coğrafi izolasyon, Anakaraya ve Yunanistan ile Avrupa Birliği'nin başlıca pazarlarına olan uzaklık şeklinde sıralanabilir. Adalarda taşıma probleminin ve izolasyonun çözülememesi, küçük adaların bilgi ve hizmet merkezlerinden dışlanmasının yaygınlaştırılması, nüfusun kesin olarak terk edilmesi ve küçük adaların kademeli olarak ıssızlığı adaların temel sorunları olarak sıralanabilir.

Güney Ege Bölgesinin fizyonomisinin tek tip olmasına, temel parçalanma özelliğine ve farklı büyüklük ile özelliklere sahip çok çeşitli adalara sahip olmasına rağmen, iki kurucu bölgesel birim (Oniki Ada ve Kikladlar) arasında bazı farklılıklar vardır. Temel farklılık, Oniki Ada Vilayeti'nde, Kiklad Adalarına oranla bölgede ve nüfusunda daha büyük eşitsizliğin varlığıdır. Bununla birlikte, Kikladlar daha parçalı durumdadır ve bu, ilgili idari bölünmede bölgesel birimlere yansıyan bir gerçektir. Tarım ve hayvancılığın hem büyük hem de (birçoğuna göre, çoğunlukla) küçük adalarda adaların yerel ekonomisinde önemli bir rol oynadığı genel bir bulgudur. Adalardaki tarımsal sorunlar ise şu şekilde sıralanabilir;

- Arazinin darlığı ve parçalanması, ara girdilerin ve nihai ürünün nakliye maliyetinin artması, su kaynaklarının eksikliği, toprak tuzlanması, özellikle küçük adalarda ve dağlık alanlarda nüfus yaşlanması, turizmin tarımsal kullanım ve işletmeler üzerindeki baskısı, tarımsal ürünler için modern işleme ve yönetim birimlerinin bulunmaması.

Güney Ege'nin tarım sektöründe konulabilecek hedefler şunlardır:

- Tarımsal ürünlerin organize ticaretinin geliştirilmesi ve tanıtımı (pazarların düzenlenmesi, müzayedeler, giriş kapılarındaki teşhir salonları, üreticilerin yerel pazarlarının oluşturulması), tarımsal üretimin güney Ege'nin turist faaliyetiyle bağlantısı, yerel ürünlerin geliştirme-teşvik eylemlerinin kültürel aktivite ile ilişkisi, adaların mali programlara dâhil edilmek üzere istisnaların ve özel kriterlerin kurumsallaştırılması, tarımın inovasyon ve teknoloji ile bağlantısı sağlamak.

Güney Ege ekonomisinin en önemli sektörleri kiralama hizmetleri, ticaret, gayrimenkül ve turizmdir. Bu sektörün karşılaştığı temel sorunlar ise şunlardır:

- Deniz taşımacılığı sorunları (rotaların sıklığı, hız, nakliye maliyetleri, mevsimsel değişiklikler) turist trafiğini doğrudan etkilemektedir. Bir diğer önemli sorun da kruvaziyer turizminin, yat hizmetinin gelişimi için ön koşul olan uygun liman tesisleri ve hizmetlerinin olmaması,
- Acil durumlarla başa çıkmak için sağlık sektöründeki eksiklikler ve uzman doktorların bulunmaması büyük ölçüde turizmi ve ada nüfusunu olumsuz etkilemektedir,
- Yerel ekonominin büyük ölçüde yaz aylarıyla sınırlı olan turizm faaliyetine büyük bağımlılığı istihdamda güçlü bir mevsimsellik işçi sorunu yaratır. Bu durum kış aylarında işsizliğin artmasına ve nüfusun azalmasına neden olur.
- Turizm alanındaki mesleklerde uzman personel daha büyük adalarda bulunurken, daha küçük adalarda belirli uzmanlıkların (otel personeli, şefler, pazarlama uzmanları vb.) eksikliği,
- Su kaynakları ve içme suyu eksikliği, ada bölgesinde turizmi doğrudan etkileyen en önemli sorunlardan biridir. Birçok ada aynı zamanda enerji verimliliği sorunları ile karşı karşıyadır. Sonuç olarak küçük adalarda ve uzak yerleşim yerlerinde altyapı eksikliği veya yetersizliği, ada nüfusunun olduğu yeri terk etmesine yol açarak işsizlik ve daha fazla izolasyona yol açmaktadır.

Kaynakça

- Alexopoulos, A, V. (2017). *Prooptikes Axiologisis Kai Axiopoiisis Ton Ellinikon Nision Me Eidiki Anafora Sta Akatoikita Nisia*, Pevtavrov Yayınevi, Atina.
- Arınç, K. (1997). Türk-Yunan Anlaşmazlığına Jeopolitik ve Jeostratejik Bir Yaklaşım, *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, Cilt:0, Sayı:7, 127-156.
- Baldacchino, G. (2007). *A World of Islands: An Island Studies Reader*, Charlottetown.
- Bayıllıoğlu, U. (2019). Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi'nin 121. Maddesinin Doğu Akdeniz'de Etkisi: Meis, Karaada ve Fener Adası'nın Statüsüne İlişkin Bir Değerlendirme. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 23 (2), 185-223.
- Coroyannakis, P. European Islands Characteristics <http://www.europeanislands.net/Downloads/>. Erişim tarihi: 17.10.2020
- Doğanay, H. (1994). *Türkiye Beşerî Coğrafyası*, Gazi Büro Kitapevi, Ankara.
- Dendi, A. (2011). Adalar ve sağlık hizmetleri. Küçük Adalarda Sağlık Hizmetlerinin Değerlendirilmesi <http://crisis.med.uoa.gr/elibrary/nisia-upiresies-ugeias.pdf> Erişim tarihi 27.03.2021.
- Doğanay, H. (1997). *Türkiye Beşerî Coğrafyası*, Milli Eğitim Basımevi, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları No: 2982, Bilim ve Kültür Eserleri Dizisi No: 877, Eğitim Dizisi No: 10, İstanbul.

- Ellinikí Statistiki Archí, I Ellás me Arithmoús, https://www.statistics.gr/documents/20181/1515741/GreeceInFigures_2020Q1_GR.pdf/. Erişim Tarihi:19.03.2020
- Erinç, S. Yücel, T. (1998). *Ege Denizi, Türkiye ile Komşu Ege Adaları*, 2. Baskı, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü yay. Ankara.
- European Statistical Office (EUROSTAT), <https://ec.europa.eu/eurostat>, Erişim Tarihi:12.03.2020.
- Gavalas, V. Pavlogeorgatos, G. (2016). The human geography of borderline islands of the Aegean Archipelago: 1971-2011, *AEICHOROS Dergisi*, Teselya Üniversitesi Yayınları, 52-81.
- Gavalas, V. (2019). *O Plithysmós Ton Nisión Tou Archipelágous*, Disigma Yayınevi, Selanik.
- Gemeliaris, I. (2014). *Oikonomikí - Touristikí Anáptyxi Ton Nisión Tou Aigaiou. Meléti Períptosis Ton Kykládon*, Peloponnese Üniversitesi Ekonomi Yüksekokulu, Yönetim Ve Bilgi Teknolojisi Ekonomi Bölümü. Tripoliçe/Yunanistan.
- Gkanti, V. (2018). *Provided Health Services On A Small Island Of Cyclades Evaluation Of The Services By The Permanent Residents Of The Area*. Athens University School of Medicine, Athens.
- Karampela S., Kizos T., Papatheodorou A., (2015). Patterns transportation for tourists and residents in the Aegean Archipelago, Greece. In Baldacchino G. Archipelago tourism: policies and practices, Farnham: Ashgate, 35-50.
- Kenna, K. (1976) "The idiom of Family", στο J.G. Peristiany ed., *Mediterranean Family Structures*. Cambridge: Cambridge University Press, 347-362.
- Kolodny, E., Y. (1974). *La population des îles de la Grèce: essai de géographie insulaire en Méditerranée orientale*, Edisut Yayınevi, Fransa.
- Konsolas, N. (2012). *Epicheirisiako Programma Perifereias Notiou Aigaiou*, Pantetio Sosyal ve Siyaset Bilimleri Üniversitesi, Bölgesel Kalkınma Enstitüsü Yayınları, Atina.
- Kotzamanis, B. (2011). Oi Apografés Plithysmoú Stin Elláda, *EDKA Demografik ve Sosyal Analiz Laboratuvarı*, Demografik Haberler No:14. 1-3.
- Kurumahmut, A. (1998). *Ege'de Egemenliği Tartışmalı Adalar Sorununun Ortaya Çıkışı, Ege'de Temel Sorun, Egemenliği Tartışmalı Adalar*, TTK Yayınları, Ankara.
- Kutbay, E., Y. (2005). *Doğu Ege Adaları'nın Osmanlı Hâkimiyetinden Çıkışı ve Bunun Aydın Vilayetine Etkileri*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, İzmir.
- Küçük, C. (2007). Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, Cilt 33, 353-355.
- Mansel, A., M. (1995). *Ege ve Yunan Tarihi*, 6. Baskı, TTK Yayınları, Ankara.
- Maroudas L. Kyriakaki A. (2001) The perspectives of ecotourism development in small. *Anatolian: An International Journal of Tourism and Hospitality Research*, Volume:12, Number: 1. 59-71.
- Mengeş, Y. (2017). İkinci Dünya Savaşı'nda Menteşe (Rodos, 12 Ada ve Meis) Adaları, *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi Journal Of Modern Turkish History Studies XVII/34* (2017-Bahar/Spring), ss. 279-318.
- O Plithysmos Tis Synchronis Elladas Exelíxeis, Prosdioristikoi Parágonτες kai Synépeies, <https://e-book.ddounas.com/joomla/chapter-12>. Erişim Tarihi: 23.12.2020
- Orhonlu, C. (1964). *Oniki Ada'da Türk Eserleri ve Türk Nüfusu*, Türk Kültürü, Sayı: 24, 29-34.
- Örenç, A., F. (2001). *Yakın Dönem Tarihimizde Rodos Adası*. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilimi, Yakınçağ Tarihi Bilim Dalı, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul.
- Pafılı, E. (2013). *The Education Of The Individual As A Factor Of Social And Financial Development In The Perfecture Of Cyclades*, PhD Thesis, University of Piraeus, Department of Statistics and Insurance Science.
- Pazarıcı, H. 1989. *Uluslararası Hukuk Dersleri*, II. Kitap, Ankara.
- Pire ve Ege Sağlık Bölge Müdürlüğü, <https://www.2dype.gr/>, Erişim Tarihi: 27.03.2021.
- S.D.N., (1930). *Conférence pour la codification du droit international-Rapport de la Deuxième Commision (Mer territoriale)*, Doc. C. 230, M. 117.

- Siampos, G. (1983) "La population de la Grece insulaire" in *Demographie et destin des sous populations: colloque de Liege (21-23 septembre 1981)*. Paris, Association Internationale des Demographes de Langue Francaise [AIDELF], 387-96.
- Spilanis, G. Kizos, T. (2015). *Atlas of Island*, Yunanistan Ege Üniversitesi Yayınları, Midilli/Yunanistan.
- Spilanis, I. Kizos, T. Karampela, S. Metaxakis, M. ve diğerleri. (2016). *Atlas of the Islands*, Değişen Dünyada Haritacılık (14. Ulusal Kartografya Kongresi Bildirileri), Selanik, 2-4 Kasım 2016.
- Spilanis, I., Kizos, T. & Petsioti, P. (2012) Accessibility of Peripheral Regions: Evidence. *Island Studies Journal*, Vol:7, No:12. 199-214.
- Stavrinoudis, T., P. Tsartas, P. (2006), I efarmogi ton archón tis Topikís Atzénta 21 gia ti viósimi touristikí anáptyxi Ligótero Evnoiménon Periochón: I períptosi ton mikrón nisión tou Aigáiou Pelágous, Keimena Poleodomias, *AEICHOROS Dergisi*, Teselya Üniversitesi Yayınları, Cilt:5, Sayı:1, 38-57.
- Şahin, S. (2016). Değişen Dünya Nüfus Yapısının Görsel Materyallerle İfadesi: Nüfus Piramitlerini Yeniden Düşünmek. TÜCAUM Uluslararası Coğrafya Sempozyumu.
- Şahoğlu, V. Sotirakopoulou, P. (2011). *Karşıdan Karşıya, MÖ. 3. Bin'de Kiklad Adaları ve Batı Anadolu*, Mas Matbaacılık, İstanbul.
- Tağmat, Ç., D. (2018). Trablusgarp Savaşı'ndan Lozan Antlaşması'na On İki Ada Konusunda (Gizli) Görüşmeler, *Türkiyat Mecmuası*, c.28/1, 139-161.
- Tandoğan, A. (1998). *Demografik Temel Kavramlar ve Türkiye Nüfusu*. Eser Ofset Matbaası, Trabzon.
- Tanoğlu, A. (1969). *Nüfus ve Yerleşme*. İstanbul Üniversitesi Yayınları, No: 1183, Edebiyat Fak. Coğrafya Enst. Neşriyatı, No: 45, İstanbul.
- Teselya Üniversitesi Mekânsal Planlama ve Bölgesel Kalkınma Mühendisliği Bölümü Demografik ve Sosyal Analiz Laboratuvarı www.e-demography.gr, Erişim Tarihi:27.05.2020.
- Tuncel, M. Bostan, M. (1998). Dünden Günümüze Ege Adaları, *Coğrafya Dergisi*, Cilt:0 Sayı:6, 27-58.
- Turan, Ş. (1965). Rodos ve 12 Ada'nın Türk Hâkimiyetinden Çıkışı, *Belleter*, C. XXIX, Sayı: 113, 77-119.
- Tümertekin, E. Özgüç, N. (2009). *Beşeri Coğrafya, İnsan, Kültür, Mekân*. Çantay Kitapevi, İstanbul.
- UNEP, Global Islands Network <http://islands.unep.ch>, Erişim Tarihi:10.02.2020.
- Ünal, A.,A. (2002). XVI. ve XVII. yüzyıllarda cezayir-i bahr-i sefid (akdeniz-ege adaları) ya da kapdan paşa eyaleti. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı:12, 251-261.
- Vernicos N. (1990) "The islands of Greece", στο Beller W., D' Ayala P. and Hein P., *Sustainable development and environmental management of small islands*, Paris: Unesco, s. 141-168.
- Visit Greece-Greek Islands. http://www.visitgreece.gr/en/greek_islands, Erişim Tarihi: 22.12.2020
- Yunanistan İstatistik Kurumu-Basın Bülteni, (2019). <https://www.statistics.gr/documents/20181/79d452ad-8f9e-c6eb-9f0e-82916e714866>, Erişim Tarihi: 27.12.2020.

Extended Abstract

Aim and Scope

Approximately 1800 islands in the Aegean Sea, which is named as Arcipelago in Greek (Anatolia) and has semi-closed sea characteristics, various excursions in the sea regions in front of Anatolia and mainland Greece. The Kyklos / Cycladic islands, which are scattered over a wide sea and used to mean the circle with the Sporads, which are scattered in Greek, were occupied by Italy after being under the domination of the Ottoman Empire for many years and passed to the Greek state after 1947. As a result of the islands coming out of Turkish domination, the Italian and Greek governments adopted a policy of harmonization in the islands. As a result of this policy, the Turkish population on the islands is depleting, language, religion, education and population have been taken from the Turks before. Today, the Turkish-Greek Aegean Islands between Greece and Turkey is a source of problems causes. In this page, the population that occurred in the Cyclades and the Dodecanese Islands between the 1971-2011 studies was examined. Forty-seven years after the publication of Emile Y. The study concluded that the Cyclades and the Dodecanese son, a rapid population, but disproportionate population growth from island to island.

Methods

The aim of this study is to determine the population characteristics of the Dodecanese and Cyclades that make up the Southern Aegean Region, and explain them by interpreting them with the method of comparison. The population data of the Southern Aegean Region, which constitutes the research area, were obtained from the website of the Greek Statistical Institute (<https://www.statistics.gr/-ELSTAT>). The literature was reviewed by the researcher and the population characteristics of the Dodecanese and Cyclades were examined and classified from different sources. Although there are many studies that address the historical dimension of the Dodecanese and the Cyclades, the number of studies on population characteristics in the literature review is almost non-existent, and in this context, the study was chosen as the study area because it is expected to fill a gap in the literature.

Findings

Before giving information about the demographic features of Cycladic and Twelve Islands, which form the basis of the study, briefly giving information about the island is important for the integrity of the study. The definition of the island was first described at the La Haye Codification Conference in 1930 as follows; An island is a piece of land that is constantly exposed when the waters are highest, surrounded by water. 660 km in the north-south direction. Aegean Sea, which has a length, is a rectangular geographical area with a width not exceeding 400 km anywhere. It is stated that the total number of formations in the Aegean Sea is about 10.000 in islands, islets and rocks, and only about 800-1000 of the islands are known. Of these islands, those with a surface area of more than 100 km² are 24, with smaller ones, the total area is about 23,000 km². While approximately 100 of them are livable in approximately 1800 islands in the Aegean Sea, most of them are not suitable for human life since they consist of rocks. The total area of the islands is 24,739.4 km² (18.80% of the country's total area), and its total population is 1,489,190 (14.53% of the country's population). The northern and southern Aegean regions of Greece consist only of islands, Ionic islands and coastal islands of the Crete region. Twelve Islands consisted of 4 administrative centers, 14 municipalities and 27 districts. The Cyclades, consisting of 2,572 km² between the mainland of Greece and the western Anatolian coast, includes 220 candidates of various sizes. These islands are managed from 9 administrative centers, 18 municipalities and 31 local organizations.

The general birth rate obtained from the proportion of the total female population in the 15-49 age group, which is considered as the fertile population, and the number of births, is '9.13' in the Republic of Greece. The annual birth rate of only 15 islands above the surveyed sites is above average. The birth rate in Kalymnos, Mykonos and Rhodes is ve11. One of the studied areas is 9.75 in the Cyclades Islands and "8.98" in the Twelve Islands. Average life expectancy on the islands is above the national average. While the life expectancy is 80.8 years according to the national average, 81.6 years in the Cyclades and 80.6 years in the Dodecanese Islands. The general gender ratio, which is one of the methods of determining the gender structure of the population, refers to the number of men corresponding to 100 or 1000 women in a certain population. In the study area, 99.4 men per 100 women dropped in the 2011 census period. On the islands such as Kos and Karpathos, 105 men fall for every 100 women in the 2011 census period, while in Kalymnos and Lemnos, this rate is 110 men for every 100 women.

Conclusion

The ultra-peripheral islands of Greek Polynesia have experienced rapid population and economic growth over the past 45 years. The population of the studied islands increased by approximately 30% between 1971 and 2011, while the population density was 52 people / km² in 1971, this figure was 67 people / km² in 2011. Comparing the rapid population growth of the Greek islands with the cities in mainland Greece, the islands have become one of the most densely populated places in the country. In addition, the rapid population growth is not the same in every island, and the economic imbalance has also varied from island to island. The demographic data of the Cyclades and the Dodecanese Islands between 1971 and 2011 also show that the population increased between these years. The demographic and economic analysis of the vast majority of the islands in the Aegean Sea took a different course from 1971 to 2011. The Cyclades Islands lost more than 9% of their population, the number of people per km² decreased from 57 to 52. The elderly population rate in the Dodecanese Islands, which has the latest population among the studied islands group, was 13.6% in 2011. Considering the population and unemployment data in the Dodecanese Islands, where men and women have a fairly balanced population pyramid, it can be said that the group has the lowest unemployment rate. In the islands where the main source of income is tourism, the inequality in income distribution is increasing because the people do not take the share from tourism equally.

While Samos, Santorini, Anafi, Paros, Ios, which are among the big islands in the north, host the most tourists among the Cyclades Islands, Rhodes, Kos and Kalymnos are respectively preferred among the Dodecanese Islands. Due to the increasing population, the number of people employed in the tourism sector is less in the North Aegean islands than in the South Aegean islands. While the islands are compared with the mainland, even if their island features are common, they have different characteristics in terms of size and history associated with geography. Strengths of islands in terms of

geographical features; The short distance from the island, Turkey, the Middle East and is close to the Black Sea, marshalling specificity as geomorphological, geographical aspects of the weak points of the islands; geographical isolation can be listed as the distance from the mainland and the main markets of Greece and the European Union. Failure to solve the transportation problem and isolation in the islands, the widespread exclusion of small islands from information and service centers, the definite abandonment of the population and the gradual desolation of small islands can be listed as the main problems of the islands.